

СЕКЦІЯ «ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕАБІЛІТАЦІЇ – УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ»

УДК 615.89

Мирна А.І.¹, Єрмолаєва А.В.²

¹канд.мед.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

²канд. наук з фіз. вих. і спорту, доц. НУ «Запорізька політехніка»

АНІМАЛОТЕРАПІЯ ЯК САМОСТІЙНИЙ МЕТОД НЕТРАДИЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ

Анімалотерапія у всіх цивілізованих країнах сьогодні займає провідне місце в переліку реабілітаційно-відновних заходів у хворих дітей і підлітків з відхиленнями в психоневрологічному розвитку та з дитячим церебральним паралічем. Реабілітація дітей вимагає злагодженої роботи фахівців різних напрямків: лікарів, корекційних педагогів, психологів, логопедів, кінезітерапевтів і, на другому етапі, лікувально реабілітаційної роботи - анімалотерапевтів.

Як самостійний метод лікування анімалотерапія почала розвиватися з другої половини ХХ століття. Цьому сприяв розвиток наукових методів досліджень взаємин людини і тварин. Найбільш загальним поняттям, що позначають ті чи інші контакти між людиною і твариною, вважається поняття «взаємодія», яке є ключовим у анімалотерапії.

На розвиток анімалотерапії вплинули роботи Л.А. Орбелі. Згідно з його уявленням, в ході прогресивної еволюції відбувалося збільшення пластичності поведінки організмів. Л.А. Орбелі висунув гіпотезу про існування проміжних етапів розвитку сигнальних систем в процесі еволюції (1949).

У процесі розвитку цивілізації людина втратила зв'язок з природою, і процеси самовідновлення в організмі працюють не так, як це було запрограмовано. Тварини, як істоти, ніколи не втрачають потужний зв'язок з природою, вони є для людини своєрідною сполучною ланкою з навколишнім світом, що допомагає людині саме природним шляхом поправити психічне і фізичне здоров'я.

Виділяють наступні функції анімалотерапії:

1. Психофізіологічна функція. Взаємодія з тваринами може знімати стрес, нормалізувати роботу нервової системи, психіки в цілому.
2. Психотерапевтична функція. Взаємодія з твариною може істотно сприяти гармонізації міжособистісних відносин людини і тварини.
3. Реабілітаційна функція. Контакти з тваринами є додатковим каналом взаємодії особистості з навколишнім світом, що сприяє як психічній, так і соціальній її реабілітації.
4. Функція задоволення потреби в компетентності.

5. Функція самореалізації. Ця функція виконується шляхом вироблення вміння бути значущим для інших.

6. Функція спілкування.

В. Агафонічев в своїй книзі «Анімалотерапія» важливим аспектом терапії за допомогою тварин вважає відсутність у останніх другої сигнальної системи. Спілкування з твариною на мові емоцій виключає боязнь людини здатися смішним, незграбним, що характерно для людського спілкування. Тому, на думку автора, анімалотерапія ефективна при психосоматичних розладах.

Залежно від того, який вид тварин використовується в анімалотерапії, виділяють дельфінотерапію, іпотерапію, апітотерапію, гірудотерапію та ін.

Серед інших методів анімалотерапії іпотерапія займає особливе місце – перш за все через її розповсюдженість. Вона популярна в Європі. Безліч іпотерапевтичних центрів створюються приватно, при цьому діти-інваліди отримують допомогу безкоштовно, за рахунок громад муніципалітетів. В Україні при кінноспортивних базах існує близько 25 центрів іпотерапії. Стоїть питання про централізовану підготовку фахівців в цій області. Взаємини людини і коней вибудовувалися тисячоліттями і є частиною історії розвитку цивілізації. Кінь – жива істота з унікальними фізичними і психічними можливостями, спілкування з якою знижує відчуття психологічної втоми, відновлює відчуття рівноваги й умиротворення. Для дитини спілкування з конем – емоційний підйом і розширення світогляду, а на тлі дефіциту спілкування – це ще і придбання великого сильного друга. В процесі іпотерапевтичних занять у більшості дітей збільшується бажання спілкуватися з оточуючими і прагнення до розширення сфери своїх інтересів. Перебуваючи в компанії коней, дитина отримує непередавані відчуття перебування в енергетичному полі. У дитини розвивається особливе кінестетичне відчуття – емоційний порив до руху, що створює високий ступінь мотивації до занять. Заняття іпотерапією можна з великим успіхом використовувати як засіб навчання функціональній мові. Отже, іпотерапія сприяє формуванню дитини як особистості. Ця мета може бути досягнута тому, що тварина, яка не має культурного налаштування, приймає пацієнта таким, яким він є, і дозволяє встановити впевнені відносини.

Практичний досвід свідчить про те, що іпотерапія робить помітний вплив на розвиток мови. Деякі типи рухів коней мають ефект, за допомогою якого перекидається місток від рухових реакцій до мови.

Таким чином, несподіване зростання інтересу населення і фахівців до анімалотерапії можна пояснити необхідністю доповнення фармакологічних ефектів допоміжними методами реабілітації. Не варто очікувати від анімалотерапії того, що пропагується на деяких сайтах в якості реклами - одужання від того чи іншого захворювання. Але, впливаючи на організм

хворого багатофакторно і інтегруючим чином, анімалотерапія здатна поліпшити його стан. Здається настав час поглибленого дослідження показань та протипоказань до різних видів анімалотерапії при різних захворюваннях, а також фундаментальних питань взаємодії живих організмів на відстані.